



Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-10-01

Diarienummer N165-0700/24

Handläggare

Theresa Härsjö

Telefon: 031-365 00 00

E-post: theresa.harsjo@socialsydvast.goteborg.se

Yttrande över motion av Elisabet Lann (KD) om specialiserad och samlad högriskhantering avseende ärenden med koppling till kriminella nätverk

Förslag till beslut

1. Socialnämnd Sydväst avstyrker motionen om specialiserad och samlad högriskhantering avseende ärenden med koppling till kriminella nätverk.
2. Socialnämnd Sydväst översänder förvaltningens tjänsteutlåtande översänds till kommunstyrelsen som nämndens eget yttrande.
3. Socialnämnd Sydväst förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Elisabet Lann (KD) har lämnat in en motion om specialiserad och samlad högriskhantering avseende ärenden med koppling till kriminella nätverk. Remiss är skickad till socialnämnd Hisingen, socialnämnd Nordost och socialnämnd Sydväst för yttrande. Yttrandet ska vara inlämnat till kommunstyrelsen senast den 23 oktober. Förvaltningen föreslår att motionen avslås.

Socialförvaltningarna har sedan tidigare utvärderat förslaget om att skapa en gemensam, specialiserad organisering för hantering av högriskärenden med koppling till kriminella nätverk. Trots vissa fördelar anser förvaltningen att utmaningarna överväger. En sådan organisering skulle vara kostsam och kräva förstärkning inom flera yrkeskategorier, inklusive handläggare, säkerhetsansvariga och jurister. Att arbeta uteslutande med högriskärenden skulle innebära en stor påfrestning för personalen, vilket kan leda till hög personalomsättning och svårigheter att bibehålla kompetens (Se Bilaga 1).

Sammanfattningsvis bedömer förvaltningen att den nuvarande, lokala organiseringen i dagsläget är tillräcklig för att hantera högriskärenden. Därför föreslås att nämnden avslår motionen om att utreda förutsättningarna för att inrätta en specialiserad organisering för hantering av högriskärenden.

Bedömning ur ekonomisk dimension

En samlad organisering för hantering av högriskärenden skulle kräva flera kostnadsdrivande åtgärder. En sådan organisering skulle behöva omfatta flera yrkeskategorier: handläggare för barn och vuxna, säkerhetsansvariga, metodhandledare och arbetsledare. Dessutom skulle tillgång till jurist och ett nära samarbete med polis inom de fyra stadsområdena vara nödvändigt.

För att bibehålla den särskilda kompetens som krävs i en sådan organisering bedömer förvaltningen att processhandledning och företagshälsovård bör finnas tillgängliga för medarbetarna. Detta är redan inkluderat i Göteborgs stads nuvarande rutiner för hantering av högriskärenden. Att arbeta enbart med denna typ av ärenden innebär en stor påfrestning, och det är osannolikt att en socialsekreterare klarar av det under en längre tid. Detta kan leda till svårigheter att behålla kompetent personal och leda till hög personalomsättning.

De ekonomiska konsekvenserna för samhället och dess medborgare är betydande när demokratiska värden hotas. Detta riskerar att ske om myndighetspersonal känner rädsla för att fatta korrekta beslut på grund av hot, våld och otillåten påverkan. Det är därför av vikt att vi har stabila och trygga strukturer för att hantera och motverka att antidemokratisk påverkan på vårt beslutsfattande. Med stöd av de rutiner som redan har utvecklats inom Göteborgs stad bedömer förvaltningen att hanteringen av högriskärenden nu kan ske på ett säkrare sätt än tidigare.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Högriskärenden kan leda till betydande lidande för drabbade medarbetare och chefer. De påverkar även de individer vi är till för, särskilt barn som växer upp i kriminella miljöer och riskerar att inte få det stöd de behöver. Barn som lever i miljöer präglade av kriminalitet och våld befinner sig i en särskilt utsatt situation. De riskerar att lida men, och deras möjligheter till en trygg uppväxt och positiv utveckling begränsas kraftigt.

Högriskärenden kan definieras som ärenden som innebär en särskild risk för skada för medarbetaren. I dessa fall förekommer hot—både allvarliga och subtila—samt trakasserier, våld och förföljelse riktade mot personalen. I vissa situationer drabbas även medarbetarnas familjer, och skadegörelse av egendom kan förekomma. Sådana incidenter väcker obehag och rädsla, och riskerna kan leda till inskränkningar eller begränsningar i både privat- och yrkeslivet för den utsatta. I en sådan situation finns det också risk för att fel beslut fattas, eller att beslut inte fattas av rädsla för repressalier likt de som beskrivs ovan.

Det är viktigt att notera att ett ärende kan identifieras som ett högriskärende även utan koppling till kriminella nätverk (Se Bilaga 2 och 6). Gemensamt för dessa ärenden är dock att de kräver särskild hantering och beredskap hos både handläggare och organisation.

Socialsekreterare som hanterar högriskärenden är således en särskilt utsatt grupp, vilket gör att specifika rutiner och riktlinjer är nödvändiga. Genom tidigare arbete har dessa rutiner förtydligats och förstärkts, vilket har skapat bättre förutsättningar att hantera sådana ärenden på ett säkrare sätt än tidigare.

Samverkan

Information i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 16 oktober 2024.

Bilagor

1. Beslutsunderlag för inriktningsbeslut rörande hantering av högriskärenden
2. Göteborgs Stads rutin för hantering av högriskärenden
3. Göteborgs Stads riktlinje för personsäkerhet
4. Göteborgs Stads rutin för polisanmälan vid hot och våld i tjänsten
5. Metodhandbok i otillåten påverkan
6. Motion om specialiserad och samlad högriskhantering avseende ärenden med koppling till kriminella nätverk

Ärendet

Socialnämnderna i Göteborgs stad har fått i uppdrag att yttra sig över inkommen motion från Elisabet Lann (KD) om att utreda förutsättningarna för att inrätta en gemensam och specialiserad organisering för hantering av högriskärenden med koppling till kriminella nätverk. Remissvaret ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast den 23 oktober 2024.

Beskrivning av ärendet

Motionen syftar till att utreda möjligheten att samla särskild kompetens från de fyra stadsområdena för att gemensamt hantera högriskärenden. Genom att inrätta en specialiserad och samlad högriskhantering vill man skapa säkrare sätt att hantera ärenden med koppling till kriminella nätverk, där det föreligger särskild risk för hot, våld och otillåten påverkan.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund och tidigare arbete

I maj 2022 gav direktörerna för de fyra socialförvaltningarna i staden i uppdrag till avdelningscheferna för barn- och unga avdelningarna att starta upp ett gemensamt arbete för socialförvaltningarna för hantering av riksärenden och incidenthantering utifrån hot och hot om våld. Bakgrunden för uppdraget var att socialsekreterare inom myndighet barn- och unga utgjorde en utsatt grupp för hot och våld, samt otillåten påverkan. Detta uppgavs påverka enskilda medarbetares, arbetsgruppens och chefs arbetsmiljö negativt. Uppdraget syftade bland annat till att ta fram underlag för inriktningsbeslut gällande en gemensam hantering av riskärenden i staden. Utredningen kring uppdraget var omfattande och pågick under ett år vilket resulterade i flera viktiga slutsatser. Riktlinjer och rutiner arbetades fram för att få en säkrare och mer enhetlig hantering av högriskärenden. I arbetet utreddes även förutsättningarna för att skapa en särskild, gemensam enhet för hantering av högriskärenden. Resultatet var att förvaltningarna var eniga om att dessa ärenden inte kunde hanteras av en särskilt utsedd grupp utan behövdes hanteras i respektive förvaltning. Anledningen till detta var framförallt att arbetsmiljön och arbetsmiljöansvaret för det särskilt specialiserade teamet skulle bli mycket svårhanterlig.

De fyra stadsdelsförvaltningarna bedömer i dagsläget att frågan gällande en gemensam hantering av högriskärenden utretts genom tidigare arbetsgrupp. Det omfattande arbete som gjorts kring frågan har utmynnat i ett flertal gemensamma verktyg och riktlinjer som används för en säkrare hantering av högriskärenden i staden. Gemensamt för de fyra stadsdelarna är att hanteringen av högriskärenden har förbättrats genom dessa riktlinjer och anses tillräckliga. Förvaltningarnas svar på direktörsuppdraget från 2022, samt aktuella riktlinjer finns som bilagor i detta dokument.

Arbetsmiljöperspektivet

För att skapa en specialiserad enhet som arbetar med enbart högriskärenden krävs hög kompetens, kontinuerliga säkerhetsbedömningar och medarbetare som upplever en god och trygg arbetsmiljö. I genomförda undersökningar har man kunnat konstatera att otillåten påverkan har en negativ effekt på arbetsmiljön, och då inte enbart för den person som blir drabbad utan även på dennes närmiljö. Trakasserier har visat sig ha en närmast förlamande inverkan på en arbetsgrupp som helhet. Detta inverkar på myndighetens

funktionssätt då det påverkar förmåga och uthållighet att upprätthålla lagstiftningen och demokratins grunder.

Att en specialiserad enhet ska hantera enbart högriskärenden skulle utgöra en enorm påfrestning för de medarbetare som arbetar där. Trots att arbetet i ett sådan enhet hade kunnat organiseras utifrån en ökad säkerhet hade påfrestningen i arbetsmiljön varit så betydande så att kompetens och erfarenhet, samt möjlighet till att rekrytera hade varit svår.

Handläggningsprocessen

Handläggning av högriskärenden grundar sig i kunskaper om såväl den enskilde som dess nätverk och familjetillhörighet. I dessa ärenden är lokal kännedom och tidigare erfarenheter av ärendet avgörande för att skapa sig en helhetsbild. Ofta kan den enskilde och dess familj vara aktuell inom flera av socialtjänstens verksamheter samtidigt vilket gör att nära samverkan mellan enheterna är av stor vikt. Den kännedom som kan finnas i "hemma-förvaltningen" om dessa ärenden och därmed relation till den enskilde eller familjen kan innebära en fördel. Även den kännedom som den lokala polisen kan ha om familjen kan även den komma till nytta i hanteringen av ärendet. I den händelse att andra familjemedlemmar har aktuellt ärenden, kommer handläggningen att kunna hållas samman inom en och samma nämnd, vilket ska vara en ambition och underlättar samverkan.

I en specialiserad enhet som ska hantera ärenden från samtliga stadsdelar riskeras den lokala kunskapen att tappas bort. Enheten skulle även behöva förhålla sig till fyra olika nämnder vilket kan göra arbetet svårhanterligt. Möjligheten till rotation av ärenden vid hot och våld skulle vara liten då ärendena skulle hanteras inom en enhet med färre personal än i ordinarie verksamhet. Belastningen på enhetschef, utifrån risk för eventuellt hot och våld, skulle bli stor, då beslut på denna nivå skulle komma att tas av en person

Förvaltningen bedömer dessutom att en sådan organisering skulle innebära gränsdragningsproblematik och svåra avvägningar. Exempelvis gällande tillhörighet till kriminella nätverk, återaktualisering av ärenden över tid och jävssituationer där handläggare har polisanmält klienter eller vice versa. Där till kommer frågan om bemanning av en sådan organisering, vilken skulle kräva flertalet olika funktioner. Dessa utmaningar är i dagsläget hanterbara med nuvarande arbetssätt.

Högriskärenden är fortsatt en stor utmaning för förvaltningen och en prioriterad fråga. Bedömningen är dock att förvaltningen i dagsläget har tillräckliga metoder och verktyg för att arbeta med högriskärenden. En ny organisering enligt motionärens förslag skulle inte väsentligt förenkla detta arbete, trots vissa fördelar.

Förvaltningen bedömer sammanfattningsvis att det finns fördelar med en organisering av högriskärenden enligt motionärens förslag, men att dessa fördelar inte överväger de utmaningar som en sådan organisering medför.

Beslutet ska skickas till:

Kommunstyrelsen

Åsa Etéus

Avdelningschef

Annika Ljungh

Förvaltningsdirektör